

קול דממה דקה

ב' סיון תשפ"ו – 18.5.26

ויאמר: צא ועמדת בהר לפני ה', והנה ה' עבר, ורוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים לפני ה', לא ברוח ה'. ואחר הרוח רעש, לא ברעש ה'.
ואחר הרעש אש, לא באש ה'. ואחר האש קול דממה דקה.
מלכים א' יט, יא-יב

אמר

רבי חייא ויקרא ו, א-ו "זאת תורת העלה, היא העלה על מוקדה על המזבח, כל הלילה עד הבקר [...]. אש תמיד תוקד על המזבח לא תקבה" – זו אשו של יצחק, שכתוב בה בראשית כב "הנה האש והעצים [...] אלהים יראה לו השה לעלה בני [...] זו אש תמיד.
"והעצים" – אלו של אברהם, שכתוב בהם "ובער עליה הפהן עצים בבקר בבקר".
שנינו: האש של יצחק שופעת ומגיעה למזבח הזה, ויוצאת גחלת אחת, והיא שהפנה מסובבה לארבע קרנות המזבח, לצד מזרח, לצד מערב, לצד צפון ולצד דרום.
במזרח המזבח יש כבש אחד בדרגות ידועות, והדרגה התחתונה יורדת ומגיעה לתהום.
ובשעה שאותה הגחלת מגיעה לארבע הקרנות, רוח אחת געורה יורדת לאותו התהום.
ובאותו מקום צבאות אומרים קדוש קדוש בקול גדול. בצד אחד אומרים קדוש בקול נעימות עליונה. ובצד אחר צבאות אחרים אומרים קדוש. שש מאות אלף רבבות בכל קרן וכלם לבושים אפוד ומסדרים עבודת המזבח בארבע הקרנות.
ובמקום אחר – גלי הים. נוהמים ונופלים. ושם צבאות שקוראים בקול נעימות "ברוך כבוד ה' ממקומו". וכלם משבחים בזמרה. ואין שוקטים לא ביום ולא בלילה.
ובמקום אחר צבאות אחרים עומדים בפחד, בזיע, ברתת, כמו שנאמר לפי יחזקאל א "ונגה להם ויראה להם".
וכלם מסתכלים אל אותו המזבח.
ובשעה שמגיעה למזבח אשו של יצחק, כמה זיקים עפים לכל עבר, ומלהיטים כמה תקיפים בעלי כח. ואלמלא שהפנה עומד על המזבח ומסדר עצים, לא יכול העולם לעמד מאלה הזיקים הלוהטים היוצאים מאותן חיות, וזהו יחזקאל א "ודמות החיות מראיהם כגחלי אש בערות, כמראה הלפדים".
אמר רבי אבא: שני מזבחות הם, אחד פנימי של הכל, שנקרבת בו הקטרת הפנימית, הדקה, והיא קשר האמונה. והפנה מקטיר בו הכל בקשר אחד, קשר האמונה. והוא מזבח הזהב. ומזבח אחר הוא שבחוץ. ומיכאל השר הגדול מקריב עליו קרבן ניחח לקדוש ברוך הוא.
מזבח החיצון לחלבים ולאמורים, לתקן הדין והרגז, ומזבח הזהב, הפנימי, להקטיר הכל, בדרקות, בקשר של אמונה, בקול דממה דקה.
"ואחר האש קול דממה דקה" – הקול הזה הוא קול אחרון, שאין לדממה דבר משלה, שהיא דוממת מעצמה.
וכשמתכנסים עליה, היא נשמעת בכל העולמות והכל מזדעזעים מפניה.
דקה מהו? שהיא קטנה מכלן.

על פי זוהר לפרשת צו, ויקרא דף ל' (תרגום ועיבוד: י"ק)

"אלהים, אלי אתה, אשחרך! צמאה לך נפשי" תהלים סג, ב. "אשחרך", אם כמשמעו, יפה, אבל אשחרך – התקין אור השחר. שהרי אותו אור אינו מאיר עד שיתקנוהו למטה. ומי שמתקן את אור השחר הזה, שהוא שחר, הוא הזוכה לאור הבהיר, המאיר. וזה סוד משלי ח "אני אהבי אהב ומשחרי ומצאנני". "ומשחרי" – אלה המתקנים האור השחר, אלה ומצאנני. שלא כתוב ומצאנני אלא ומצאנני, שזוכים לשני אורות של השחר, השחר והמאיר. וזוכים לאספקלריה שאינה מאירה ולאספקלריה המאירה. זהו ומצאנני. ועל כן אמר דוד "אשחרך" שהתקין אור השחר השחר להאיר עליו אור בהיר מאיר.

על פי זוהר לפרשת תרומה, דף כו

והבאתם את עמר ראשית קצירכם אל הלהן ויקרא כג, י.

עמר בגימטריא יקר, כמובא בכתבי האריז"ל. והוא, כי בלילה ראשון של פסח נפתח אור גדול ויקר לישראל, וכל טוב ה' לעיניהם, אך תכף ומיד נסתם. לכן בלילה שני נשארה צעקה גדולה בלב האדם, שצועק לה': "מה יקר חסדך אלהים!" מתי יחזיר לנו ה' יתברך הארת פניו?

שעל זה אמר שלמה המלך ע"ה בנבואתו משלי ח, יז "אני אהבי אהב ומשחרי ומצאנני" – "אהבי אהב" הינו שאומר ה' יתברך: אני אפתח לכם הארת פני; והוא כנגד חג הפסח, שאז נגלית אהבת ה' יתברך לישראל; "ומשחרי ומצאנני" – הינו אחר שישתדלו וישחרו לטוב ה', אז תקבע בלבם הארה שלמה בלי הפסק. וזה בחג השבועות.

כי אות הנז"ן הייתה של "ומצאנני" מורה על "חמשים שערי בינה" שבתורה, ובחג שבועות יפתחו בלב כל אדם הנמשך אחר רצון ה' יתברך – על ידי מצות ספירת העמר. כי העמר היה בא מן השעורים – רמז שידקדקו ברצון ה' ולא יטו ממנו אף כחוט השערה. שעל ידי הספירה יזכו להארת ה' ולבינה שתאיר בקרבם בקביעות. וזו הנז"ן הייתה של "ומצאנני". כי בפסח לא השיגו אלא רק הארה לפי שעה, ותכף נסתמה, כי ראו את יקרת אור ה' כי טוב הוא אך עוד לא היו יכולים להמשך אחר רצונו. שעל זאת אמרו במדרש ילקוט שמעוני בשלח רמ"ז "ראתה שפחה על היים מה שלא ראה יחזקאל המעשה המרכבה". כי כל ישראל לא היו אז אלא כשפחה תחת על ה' ולא יכלו להשלים רצונם לרצונו. אך בשבועות, זמן קבלת התורה, נקבעה בינה מאת ה' בלב כל אדם, שיבין מנפשו לרצון ה'.

וזאת נקראה "ירח". כי "שמש" מורה על חכמה הגלויה לעין כל, והמה התר"ג מצוות שידע האדם על פי כללים היאך ינהג מה אסור ומה מתיר. אך הירח מורה על הבינה הנסתרת בלב כל אדם, לקדש עצמו אף במתיר לו, שירגיש במעיו את גבולו ותחמיו, ומעצמו ידע מה הוא רצון ה' יתברך ממנו ומה אינו לרצונו. ולזו הבינה יצרך האדם בכל עניני חייו. וזה שאמרו בראשית רבה פ"ו, ה "אמות העולם מונין לחמה, וישראל מונין ללבנה".

כי שמש היא חכמה שיש בכוח האדם להשיג, אבל לבנה מורה על החיים שלמעלה מהשגת השכל. כי "ירח" מלשון "ירח" – שישראל ירחו בכל דבר שבעולם מה שרשו הנסתר בחיי העולם הבא [...]

רבי מרדכי יוסף מאיז'ביץ (1800-1854) / בתוך: "מי השילוח" ח"א לפרשת אמור, ד"ה "והבאתם"

